

Valtuustoaloite kotihoidon tuen kuntalisästä

SivHyv 19.03.2024 § 29

Kvalt 12.12.2023 § 49

Sakari Siitosen ja Aki Mäkelän valtuustoaloite kotihoidon tuen kuntalisästä eli alavieskalaisittain Alavieska-lisästä.

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto lähettää aloitteen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös Kunnanvaltuusto lähetti aloitteen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Khall 15.01.2024 § 18
389/00.02.00/2023

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Pentti

Päätösehdotus Kunnanhallitus lähettää valtuustoaloitteen kotihoidon tuen kuntalisästä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käsittelyyn.

Päätös Hyväksyttiin.

SivHyv 19.03.2024 § 29

Kunnanhallitus lähetti valtuustoaloitteen kotihoidon tuen kuntalisästä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käsittelyyn.

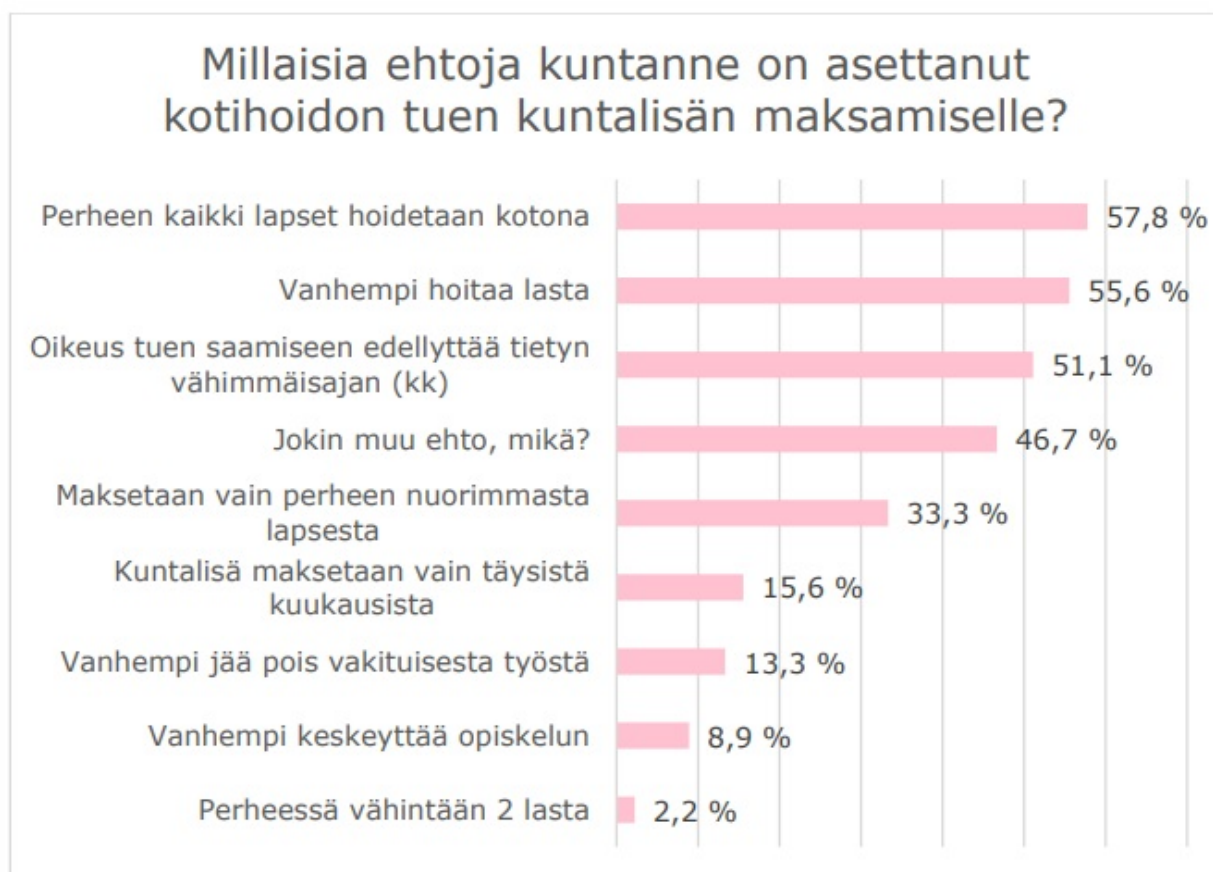
Kuntaliitto on selvittänyt vuodesta 2008 alkaen joka toinen vuosi lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiin liittyviä summia ja laajuutta kunnissa. Palveluseteli otettiin kyselyyn mukaan vuonna 2012 alkaen. Vuoden 2020 kysely on jo seitsemäs.

Kuntaliitto on viimeksi tutkinut kotihoidon kuntalisän maksamista kunnissa vuonna 2020. Tutkimukseen vastasi Manner-Suomen kunnista 89,5 prosenttia (263 kuntaa). Manner-Suomessa oli kyselyn toteutushetkellä 294 kuntaa.

Kotihoidon tuen kuntalisää on käytössä Kuntaliiton tekemän tutkimuksen mukaan 21% kunnista.

Kuntalisän maksaminen on vastaajien mukaan jonkin verran vähentänyt varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää. Vastausten mukaan vaikuttaa siltä, että kuntalisän maksamisella on vaikutusta erityisesti varhaiskasvatuksen aloittamiseen. Kuntalisän maksaminen on saattanut jonkin verran myöhentää lasten hoitoon tuloa ja vähentää erityisesti nuorimpien lasten hoitotarvetta. Lisän myöntämiskriteereillä on saattanut olla vaikutuksia myös vuorohoidon tarpeeseen sekä erityistä tukea vaativien lasten hoidon tarpeeseen.

Osa kunnista on myös laittanut tuen maksamiselle ehtoja, milloin tuki maksetaan.

Kuvio 3. Kuntien asettamia ehtoja kuntalisän saamiselle (n=46).

Kuntalisän suuruudessa on myös kuntakohtaisia eroja.

Taulukko 5. Kuntalisän suuruus euroa/lapsen ikä.

Kuntalisä suuruus euroa/lapsen ikä	ka. €	Minimi €	Maksimi €
Alle 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	177	73	350
Yli 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	114	40	350
Yhteensä kaikki kuntalisää saavat	171	40	350

Lähde:

<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kotihoidontuen-kuntalisat-2020.pdf>

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi saada, jos alle 3-vuotiaalla lapsella ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa ja lapsen syntymästä on kulunut 160 arkipäivää. Lapsi on tuolloin noin 6 kuukauden ikäinen. Oikeus kotihoidon tukeen alkaa heti vanhempainrahan jälkeen, vaikka olisit vuosilomalla.

Hoitaja voi olla

- lapsen vanhempi
- vanhemman tai huoltajan kanssa asuva avo- tai aviopuoliso
- lapsesta huolehtiva muu henkilö tai palkattu hoitaja.

Kotihoidon tukea voi saada myös perheen muista alle kouluikäisistä sisaruksista, jos heilläkään ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Et voi kuitenkaan saada tukea enää sen jälkeen, kun perheen nuorin lapsi täyttää 3 vuotta.

Kotihoidon tukea ei voi saada lapsesta, jolla on kunnallinen varhaiskasvatuspaikka. Jos kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa ei irtisanota esim. kesäloman ajaksi, et voi saada siltä ajalta kotihoidon tukea.

Kotihoidon tukeen kuuluu

- hoitoraha, johon eivät vaikuta perheen tulot
- hoitolisä, johon vaikuttavat perheen yhteenlasketut tulot
- mahdollinen kuntalisä, jos kotikuntasi maksaa sitä.

Lähde:

<https://www.kela.fi/kotihoidontuki>

Kotihoidon tukea on saanut viimeisen kymmenen vuoden aikana Alavieskassa vuosittain noin 80 lasta ja tuen hakijoita on keskimäärin noin 50.

Vuonna 2023 kotihoidon saajina oli 37 aikuista ja 67 lasta. Tukea on voitu hakea osalle vuotta tai koko vuodelle. Vuonna 2023 kotihoidon tukea maksettiin yhteensä 80 924 euroa. Kelan tilaston mukaan kotihoidon tukea on maksettu aikuista kohti 457,36 euroa/kk ja lasta kohti 264,79euroa/kk.

Jos maksettuja kuukausia (lasten kuukausikorvauksen määrän perusteella 306kk) olisi saman verran kuin vuonna 2023 olisi kotihoidontuen kuntalisän osuus 80 euron/lapsi kuukausikorvauksella noin 24 480 euroa vuodessa.

Vuosittainen kustannusarvio on riippuvainen saajien määrästä. Tämä aiheuttaa haastavuutta ja on merkittävä riskitekijä kotihoidontuen kuntalisää arvioitaessa.

Rajaavia ehtoja voidaan kuntakohtaisesti päättää, jolloin korvausten saajien määrä vähenee ja korvausta voidaan korottaa esim 120 euroon kuukaudessa per lapsi. Näitä ovat esimerkiksi:

- kotihoidon kuntalisä maksetaan 2-vuotiaaksi saakka
- kotihoidon kuntalisä maksetaan vähintään 3kk pituisesta kotihoidontukijaksosta

Esittelijä Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Tuulia Säkkinen

Päätösehdotus Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää, että

1) kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen otetaan osaksi vuoden 2025 talousarviovalmistelua, jolloin hyväksynnän saatessaan kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan aikaisintaan 1.1.2025 alkaen,

2) tarkemmat rajaavat ehdot kuntalisän maksamiselle määritellään talousarviovalmistelun yhteydessä sekä

3) kotihoidon tuen kuntalisän alustava suuruus on 120 euroa kuukaudessa rajaehdoilla lasta kohden talousarviolaskelmaa 2025 varten.

Päätös Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti, että

1) kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen otetaan osaksi vuoden 2025 talousarviovalmistelua, jolloin hyväksynnän saatessaan kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan aikaisintaan 1.1.2025 alkaen,

2) tarkemmat rajaavat ehdot kuntalisän maksamiselle määritellään talousarviovalmistelun yhteydessä sekä

3) kotihoidon tuen kuntalisän alustava suuruus on 120 euroa kuukaudessa rajaehdoilla lasta kohden talousarviolaskelmaa 2025 varten.

SivHyv 05.11.2024 § 114
40/00.02.09/2024

Kotihoidon kuntalisä tuo kuluja kunnan talousarvioon. Kotihoidon kuntalisän hyödyt ovat, että kodit hoitaisivat mahdollisesti pieniä vauvojaan ja lapsiaan pidempään kotona. Näin kunnallisen

varhaiskasvatuksen hoitopaikkoja olisi enemmän tarjolla tarvitseville tilanteessa, jossa lapsia on hoitopaikkoihin nähden runsaasti.

Toisaalta kotihoidon käyttäjämäärää on mahdoton tietää etukäteen, jolloin kulujen suuruutta on vaikea arvioida. Tämä voi tuoda ennakoimattomia kulueriä kunnalle.

Kotihoidon kuntalisän maksamisessa tulisi ottaa käyttöön rajaavia ehtoja maksun myöntämisen suhteen. Rajaavia ehtoja voidaan päättää kuntakohtaisesti.

Alavieskassa näitä voisivat olla:

- Kotihoidon kuntalisä maksetaan 2-vuotiaaksi saakka.
- Kotihoidon kuntalisä maksetaan vähintään 3kk pituisesta kotihoidontukijaksosta.

Kela on määritellyt maksun käytännön seuraavasti:

”Kunta voi maksaa kuntalisää itse tai Kelan kautta.

Jos kunta haluaa maksaa kuntalisän Kelan kautta, kunta ja Kela tekevät kuntalisäsopimuksen.

Kunta täyttää Kelan sopimus pohjan. Kela maksaa kuntalisän vain sopimukseen kirjattujen ehtojen mukaisesti ja vain niihin tukiin, jotka sisältyvät sopimukseen.

Kuntalisäsopimuksen voi tehdä joko määräajaksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Kuntalisän maksaminen Kelan kautta on kunnille maksutonta.

Kunta voi myös maksaa kuntalisää itse. Silloin kunta ja Kela eivät tee sopimusta, koska Kela ei ole mukana kuntalisän maksamisessa. Tällöin kunta voi määritellä kuntalisän maksamisen ehtoja vapaammin.

Jos kunta haluaa tehdä kuntalisäsopimuksen Kelan kanssa tai muuttaa sopimuksen ehtoja, kunnan edustajan pitää ottaa yhteyttä Kelaan. Kelan on saatava tieto kuntalisäsopimuksen solmimisesta ja muutoksista vähintään 2 kuukautta ennen sopimuksen haluttua voimaantuloa.”

Lähde (30.10.2024) : <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-kuntalisa>

Kotihoidon kuntalisä voi tuoda kuluja myös kuntalisän maksatuksen osalta joko mahdollisesti sopimuksen kautta Kelasta tai kunnan omana työnä.

Sopeuttamisohjelman toteutuminen ei toteudu kunnanhallituksen antamassa viitekehyksessä suunnitellusti, jos kotihoidon kuntalisää maksetaan perheille. Talousarviovarauksena aiempiin vuosiin nojaten arvioituja tukikuukausia vuodessa voisi olla noin 208. Tällä perusteella

120 euron korvauksella talousarvioon tulisi varata kotihoidontukikuukausiin 25 000 euroa, jonka lisäksi osaksi kustannuksia tulisi mahdollinen Kelan perimä erillinen sopimushinta tai oman työn osuus. Jos kotihoidon kuntalisää päätetään maksaa oikeutetuille kuntalaisille, tulee rahoitus irrottaa muusta kuin sivistys- ja hyvinvointipalvelujen perusrahoituksesta.

Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Tuulia Säkkinen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää, että kunta ei voi tässä taloudellisessa tilanteessa maksaa kotihoidon kuntalisää.
Päätös	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti, että kunta ei voi tässä taloudellisessa tilanteessa maksaa kotihoidon kuntalisää.